

Socialdepartementet

Remissvar gällande Stärkt arbete med att bekämpa bidragsbrott – Administrativt sanktionssystem och effektivare hantering av misstänkta brott (SOU 2022:37)

Ert diarienummer: S2022/02964

Förvaltningsrätten i Linköping har, utifrån de utgångspunkter som domstolen har att beakta, inga invändningar mot utredningens förslag utöver de synpunkter som anges nedan.

Anmälningsskyldigheten i bidragsbrottslagen

I 6 § andra stycket förslaget till lag om ändring i bidragsbrottslagen används följande lydelse: ”Andra brott får anmälas endast om det finns särskilda skäl”. I författningskommentaren anges att detta innebär ett förbud att anmäla ett misstänkt brott i vissa fall. Förvaltningsrätten vill framhålla att bedömningen av om det föreligger särskilda skäl är en subjektiv bedömning som kommer åligga den enskilde handläggaren. Det kan finnas tillfällen då handläggare har misstankar om att det finns särskilda skäl, men omständigheterna gör att det saknas förutsättningar hos myndigheten för att där utreda ärendet vidare. Ett uttryckligt anmälningsförbud kan i en sådan situation leda till att handläggaren avstår från att göra en anmälan. Det misstänkta brottet utreds därmed inte vidare av de brottsförebyggande myndigheterna. För att undvika risken att systematiska brott inte anmäls, föreslår förvaltningsrätten att det inte ska tas in något uttryckligt anmälningsförbud i bidragsbrottslagen. Formuleringen skulle kunna ändras till ”Andra brott *ska* anmälas endast om det finns särskilda skäl.”

Socialnämndens möjlighet att delegera m.m.

Förvaltningsrätten har ingen invändning mot bedömningen att beslut om sanktionsavgift antagligen inte träffas av delegationsförbudet i 6 kap.

38 § första stycket punkten 3 kommunallagen. Av 10 kap. 4 § socialtjänstlagen följer dock att det inte är möjligt för socialnämnden att delegera till enskilda tjänstemän att föra talan om återkrav av felaktigt utbetalt ekonomiskt bistånd. Ett sådant beslut kan endast delegeras till ett utskott. Enligt det aktuella förslaget ska en motsvarande begränsning inte finnas för beslut om sanktionsavgift. I utredningen har inte berörts om det är motiverat med en sådan skillnad mellan beslut om sanktionsavgift och talan om återkrav av bistånd.

Ett beslut om sanktionsavgift är att jämföra med ett straff. Vid bedömningen ska hänsyn tas till såväl rekvisit som ett särskilt beviskrav som inte tillämpas av socialnämnden i andra fall. Det är också nödvändigt att befrielsegrunderna tillämpas på ett individuellt sätt för att det ska vara möjligt med den föreslagna ordningen med ett strikt ansvar. Mot den bakgrunden är det viktigt att kommunerna säkerställer att rätt kompetens finns tillgänglig. Det kan därför finnas goda skäl att närmare behandla frågan om delegation enligt vad som noteras i stycket ovan.

Sekretess för beslut om sanktionsavgift

I 40 kap. 7 d § andra stycket förslaget till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (OSL) återfinns följande lydelse: "Sekretess gäller inte för beslut om sanktionsavgift". Förvaltningsrätten tolkar detta som att sekretess enligt första stycket samma paragraf inte ska gälla för beslut om sanktionsavgift. Skrivningen kan dock också uppfattas som att inga sekretessbestämmelser alls kan användas för att hemlighålla någon del av ett sådant beslut. Ett exempel på en sådan annan bestämmelse skulle kunna vara bestämmelsen i 21 kap. 3 a § OSL, som gäller personer med skyddad folkbokföring. I tydliggörande syfte skulle den föreslagna bestämmelsen kunna utformas enligt följande: "Sekretess enligt första stycket gäller inte för beslut om sanktionsavgift".

Detta yttrande har beslutats av chefsrådmannen Mats Edsgården efter föredragning av förvaltningsrättsfiskalen Johan Molde och föredragande juristen Malin Hammarsten.

Johan Molde

Mats Edsgården

Malin Hammarsten